

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRƯỜNG THỊ HỒNG DUYÊN

**ĐÁNH GIÁ CÔNG TÁC QUẢN LÝ VÀ HIỆU QUẢ SỬ DỤNG
ĐẤT TRỒNG LÚA TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHÚ LƯƠNG
TỈNH THÁI NGUYÊN GIAI ĐOẠN 2008 - 2012**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Thái Nguyên - 2013

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

TRƯƠNG THỊ HỒNG DUYÊN

**ĐÁNH GIÁ CÔNG TÁC QUẢN LÝ VÀ HIỆU QUẢ SỬ DỤNG
ĐẤT TRỒNG LÚA TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHÚ LƯƠNG
TỈNH THÁI NGUYÊN GIAI ĐOẠN 2008 - 2012**

Chuyên ngành: Quản lý đất đai

Mã số: 60 85 01 03

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đặng Văn Minh

Thái Nguyên - 2013

LỜI CAM ĐOAN

- Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

- Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2013

Tác giả luận văn

Trương Thị Hồng Duyên

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới lãnh đạo phòng Tài nguyên và Môi trường, Văn phòng Đăng ký QSD đất, Chi cục thống kê, Ban bồi thường giải phóng mặt bằng, phòng Lao động - thương binh và xã hội, phòng Nông nghiệp và phát triển nông thôn huyện Phú Lương đã tạo điều kiện và cung cấp số liệu để tôi tiến hành nghiên cứu.

Tôi xin chân thành cảm ơn các cán bộ và người dân tại UBND xã Sơn Cẩm, UBND xã Túc Tranh, UBND xã Phấn Mễ đã giúp đỡ tôi trong quá trình triển khai điều tra thu thập số liệu thực địa phục vụ cho nghiên cứu và hoàn thiện luận văn.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến PGS.TS. Đặng Văn Minh - Thầy giáo hướng dẫn khoa học cùng toàn thể các Thầy cô giáo, cán bộ khoa Tài Nguyên và Môi trường, khoa Sau đại học Trường Đại học Nông lâm - Thái Nguyên.

Cuối cùng, tôi xin gửi tấm lòng ân tình tới Gia đình của tôi, Gia đình đã thực sự là nguồn động viên lớn lao và truyền nhiệt huyết để tôi hoàn thành luận văn.

Do thời gian có hạn, năng lực còn hạn chế nên luận văn không thể tránh khỏi những thiếu sót. Tôi rất mong nhận được những ý kiến đóng góp của các thầy cô và các đồng nghiệp để luận văn của tôi được hoàn thiện hơn.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2013

Tác giả luận văn

Trương Thị Hồng Duyên

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	4
1.1. Một số vấn đề lý luận về sử dụng đất trồng lúa	4
1.1.1 Khái quát về đất trồng lúa	4
1.1.2 Quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất thời kỳ 2001-2010 phát huy được tiềm năng đất đai	4
1.1.3 Hiện trạng sử dụng đất trồng lúa tại Việt Nam.....	6
1.1.4 Định hướng sử dụng đất tới năm 2020	7
1.1.5. Sử dụng đất trồng lúa theo hướng phát triển bền vững	8
1.1.6. Quan điểm sử dụng đất nông nghiệp bền vững	11
1.1.7. Căn cứ pháp lý cho việc đánh giá công tác quản lý.....	11
1.2. Đặc điểm sử dụng đất nông nghiệp vùng khí hậu nhiệt đới	12
1.2.1 Các hệ thống canh tác chính trong vùng nhiệt đới ẩm.....	13
1.2.2. Sự xuống cấp của đất trong vùng nhiệt đới ẩm.....	13
1.3. Những vấn đề về hiệu quả sử dụng đất và đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp theo hướng phát triển bền vững	15
1.3.1. Khái quát về hiệu quả sử dụng đất.....	15
1.3.2. Hệ thống chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	18
1.3.3. Ý nghĩa của việc nâng cao hiệu quả trong việc sử dụng đất nông nghiệp	21
1.4. Những xu hướng sử dụng đất nông nghiệp trên thế giới và ở Việt Nam... ..	22
1.4.1. Những xu hướng phát triển nông nghiệp trên thế giới.....	22
1.4.2. Xu hướng phát triển nông nghiệp ở Việt Nam	23
1.4.3. Sự cần thiết phải sử dụng đất nông nghiệp theo hướng phát triển bền vững	24
1.5. Những nghiên cứu liên quan đến nâng cao hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	24
1.5.1. Một số nghiên cứu trên thế giới	24
1.5.2. Một số nghiên cứu tại Việt Nam.....	25

Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU..	28
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	28
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	28
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	28
2.2. Nội dung nghiên cứu	28
2.2.1. Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội liên quan đến sử dụng đất trồng lúa trên địa bàn huyện.....	28
2.2.2. Hiện trạng sử dụng đất trồng lúa của huyện Phú Lương	28
2.2.3. Đánh giá hiệu quả sử dụng đất trồng lúa	28
2.2.4. Đánh giá tình hình quản lý và các nguyên nhân làm giảm diện tích đất trồng lúa.....	29
2.2.5. Đề xuất hướng sử dụng quỹ đất trồng lúa trên địa bàn huyện.....	29
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.3.1. Phương pháp điều tra số liệu thứ cấp.....	29
2.3.2. Phương pháp điều tra số liệu sơ cấp	29
2.3.3. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu.....	30
2.3.4. Phương pháp xử lý số liệu.....	31
2.3.5. Phương pháp tính hiệu quả sử dụng đất.....	31
2.3.6. Các phương pháp khác.....	32
Chương 3: KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC.....	33
3.1. Nghiên cứu điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện liên quan đến sử dụng đất trồng lúa.....	33
3.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	33
3.1.2. Thực trạng phát triển kinh tế - xã hội.....	35
3.1.3. Đánh giá chung về điều kiện tự nhiên và kinh tế - xã hội tác động đến việc sử dụng đất trồng lúa	40
3.2. Hiện trạng sử dụng đất huyện Phú Lương	42
3.2.1. Hiện trạng sử dụng đất năm 2012	42
3.2.2. Thực trạng sử dụng đất trồng lúa tại 3 xã nghiên cứu	42
3.3. Đánh giá hiệu quả sử dụng đất trồng lúa trên địa bàn huyện.....	49

3.3.1. Hiệu quả kinh tế	49
3.3.2. Hiệu quả xã hội	56
3.3.3. Hiệu quả môi trường	59
3.4. Tình hình quản lý đất trồng lúa giai đoạn 2008 - 2012	62
3.4.1. Công tác lập và quản lý quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất trồng lúa....	62
3.4.2. Quản lý việc chuyển mục đích sử dụng đất trồng lúa.....	68
3.4.3. Chính sách quản lý và bảo vệ đất lúa của địa phương.....	72
3.5. Đề xuất hướng sử dụng và quản lý đất trồng lúa	76
3.5.1. Quan điểm xây dựng định hướng.....	76
3.5.2. Căn cứ đề xuất hướng sử dụng đất trồng lúa theo hướng phát triển bền vững tại huyện Phú Lương	76
3.5.3. Lựa chọn các LUT bền vững trên đất trồng lúa tại huyện Phú Lương....	77
3.5.4. Đề xuất hướng quản lý đất trồng lúa tại huyện Phú Lương.....	77
3.5.5. Giải pháp nâng cao hiệu quả công tác quản lý và sử dụng đất trồng lúa...	78
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	83
1. Kết luận	83
2. Đề nghị	84
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

NN&PTNT	:	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
ĐBSCL	:	Đồng Bằng sông Cửu Long
HĐND	:	Hội đồng nhân dân
UBND	:	Ủy ban nhân dân
KH	:	Kê hoạch
TTCN	:	Tiểu thủ công nghiệp
TNMT	:	Tài nguyên Môi trường
LUT	:	Land Use Type (Loại hình sử dụng đất)
GTSX	:	Giá trị sản xuất
CPSX	:	Chi phí sản xuất
GTGT	:	Giá trị gia tăng
Hlđ	:	Giá trị ngày công lao động
Hv	:	Hiệu quả sử dụng vốn
VH	:	Very hight (rất cao)
H	:	Hight (cao)
M	:	Medium (trung bình)
L	:	Low (thấp)
VL	:	Verry low (rất thấp)
LX	:	Lúa xuân
LM	:	Lúa mùa
KL đông	:	Khoai lang đông
2L	:	2 vụ lúa
1L	:	1 vụ lúa
NPK	:	Natri Photpho Kali
BVTV	:	Bảo vệ thực vật
GCNQSDD	:	Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất
STT	:	Số thứ tự
IPM	:	Integrated Pest Management (Quản lý dịch hại tổng hợp trên cây trồng)

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1: Độ dốc trên các loại đất của huyện.....	34
Bảng 3.2. Diện tích, dân số và mật độ dân số huyện Phú Lương năm 2012 ..	39
Bảng 3.3. Hiện trạng sử dụng đất huyện Phú Lương năm 2012.....	42
Bảng 3.4. Biến động diện tích đất trồng lúa trên địa bàn huyện Phú Lương giai đoạn 2008 - 2012	43
Bảng 3.5. Chênh lệch số liệu thống kê đất lúa giữa Phòng TNMT và phòng Nông Nghiệp huyện Phú Lương	45
Bảng 3.6. Sản lượng lúa tại địa bàn nghiên cứu giai đoạn 2008-2012	45
Bảng 3.7. Các loại hình sử dụng đất trồng lúa của huyện Phú Lương	46
Bảng 3.8. Phân cấp hiệu quả kinh tế các LUT	50
Bảng 3.9. Hiệu quả kinh tế các kiểu sử dụng đất trồng lúa khu vực 1	50
Bảng 3.10. Hiệu quả kinh tế các kiểu sử dụng đất trồng lúa khu vực 2	53
Bảng 3.11. Hiệu quả kinh tế các kiểu sử dụng đất trồng lúa khu vực 3	54
Bảng 3.12. Hiệu quả xã hội của các loại hình sử dụng đất trồng lúa.....	57
Bảng 3.13 Hiệu quả môi trường của các LUT	60
Bảng 3.14. Kết quả thực hiện các chỉ tiêu sử dụng đất so với quy hoạch được duyệt	63
Bảng 3.15. Chỉ tiêu quy hoạch sử dụng đất đến năm 2020	66
Bảng 3.16. Thu hồi đất trồng lúa tại một số dự án thực hiện trong giai đoạn 2008 - 2012	69
Bảng 3.17. Các trường hợp sử dụng sai mục đích trên đất lúa giai đoạn 2008-2012	71
Bảng 3.18. Số liệu hỗ trợ người sử dụng đất trồng lúa năm 2013	74

DANH MỤC HÌNH

Hình 3.1. Cơ cấu dân số huyện Phú Lương năm 2012	38
--	----